

Az aranyköles

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, volt egyszer egy király, annak meg három fia.

Ennek a királynak olyan jól termett a földje, mint senki másnak az országban, mert aranykölest vetett bele. Csakhogy nem sok haszna volt belőle, mert minden nap lelegelte hol a réz-, hol az ezüst-, hol az aranyménes. S az volt itt a nagy hiba, hogy nem tudott róla tenni, akárhogy is vigyázott vagy vigyáztatott, a vetés oda volt, a ménesek mind összegázolták.

Azt mondja egyszer a legöregebb fiának:

– Fiam! most már benned van minden reménységem, rád bízom a kölest. Ha meg tudod őrzeni, a fele termés a tied lesz.

A királyfi vállalkozott.

– Ha csak az kell, apám! majd megőrzöm én!

Ki is ment már jókor reggel. Leült a köles végébe s elkezdett kenyerezni. A hogy ott eszik, előjön a földből egy patkány.

– Szép királyfi! adj nekem is egy falatot, majd meghalok éhen! – mondta a királyfinak.

De az rá se nézett, csak ett tovább. Mikor jóllakott, alig törülte meg a száját, jött a rézcsődör, már egy méfődről álomszellőt fújta, a királyfi úgy elaludt, mint a ki meghalt. A rézcsődör meg neki a vetésnek, a kit le nem legelt, azt mind legázolta. Jó délután volt, mikor felébredt a királyfi. Látta, hogy ő ugyan ott lehetett őrzeni a kölest, szépen is meg tudta őrzeni! Hát már megvolt, ne dévankozzunk rajta, ő is bement az apjához s elmondta, hogy biz a köles így meg így van!

A király másnap kiküldte a középső fiát. De az egy húron pendült a bátyjával amúgy is, ő se járt jobban, mint a bátyja.

A királynak nem volt már kihez fordulni, kiküldte a legkisebb fiát. Az is elkezdett kenyerezni a köles legvégében. Odamegy a patkány.

– Szép királyfi! adj nekem is egy falatot, majd meghalok éhen!

A kis királyfi csak levágott egy darab kenyeret meg szalonnát, odadta neki. A patkány jóízűen megette. Azután azt mondja:

– No! szép királyfi! jó tetteredért jót várj! tudod-e, hogy nem tudnád megörzeni ezt a kölest, ha hét lelked volna sem, mert ha jön a rézcsődör, már egy méfődről álomszellőt fúj, attól meg úgy elaludtál volna, hogy akár téged is el lehetett volna lopni. De tudod, mondom én neked valamit. Kiszedem a köles közül a tövisket, kazalba hányom, neked arra kell feküdnöd. Ha a rézcsődör jön, már egy méfődről fújja az álomszellőt, te arra nem alszol el, vagy ha elalszol is, majd felköltelek én, mert a másik pillantásban már a vetésedet legelné. Hanem ha felébredsz, vágj a kapufélfába egy baltát, a kantár meg legyen a kezeden, a ló mindjárt ott hagyja a kölest, hozzád megy s azt kérdezi: mit parancsolsz, édes gazdám? te csak azt mondd, hogy adjál nekem hétországi ruhát meg hétországi koronát! ha nem akarja adni, vágd a kapufélfába a baltádat még jobban, ne félj! majd megadja akkor. S aztán ha a lóra szükséged lesz, csak rázd meg a kantárt, mindjárt előtted fog állani. Ha meg az ezüstcsődör jön, az két méfődről fújja az álomszellőt, az aranycsődör meg háromról, úgy vigyázz magadra, hogy el ne aludj! a balta meg a kantár készen álljon nálad, hogy megfoghasd!

Úgy is volt. A patkány egy rakásba hányta a töviseket, a mit a földből kihúzgált, azután elment. A kis királyfi meg a tövisnek a leghegyébe feküdt. Alig feküdt le, már messziről hallatszott a rézcsődör dobogása, mikor meg már csak egy méfődre volt, fújta ám az álomszellőt, a kis királyfi is elaludt tőle. Már a csődör majd a kölesnél járt, a fiú még sem ébredt. Egyszer csak leugrik a patkány a másvilágról, felrángatja:

– Kelj már fel, itt a csődör!

Szegény királyfi azt se tudta, fiú-e vagy lány, olyan álmos volt, de hogy meglátta a csődört, minden eszébe jutott. Kapta a baltát meg a kantárt, szaladt a kapufélfához. Az első bevágásra mindjárt mellette volt a ló.

– Mit parancsolsz, édes gazdám?

– Adj nekem hétországi ruhát meg hétországi koronát.

– Azt nem adhatok.

A királyfi még jobban bevágta a baltát az oszlopba. A ló mindjárt megigérte s meg is hozta neki. Gyönyörű szép rézruha meg rézkorona volt.

Másod- meg harmadnap azonképen fogta meg az ezüst- meg az aranycsődört,
a kik csak úgy elhozták neki a hétországi ezüst- meg aranyruhát meg a hétországi koronát.

Örült az öreg király nagyon. A negyedik napon learatták a szép aranykölest, ki is nyomtatták, a feletermést a legkisebb fia kapta.

A szomszéd királynak volt egy lánya. Az azt mondta, hogy csak ahhoz megy el, a ki el tudja kapni a kezéből azt a koszorút, a kit ő az ablakon kitart. Meghallotta ezt a legkisebb királyfi. Kimegy az ólba, megrázza az egyik kantárt. Mindjárt ott termett az aranycsődör. Ő meg felvette a hétországi aranyruhát a fejére tette a hétországi aranykoronát, rápattant a lóra s usdi! az meg ment vele egyenest a feketelevegőjárásába.[17] Nemsokára a tetthelyen voltak. A királyfi nemhogy a koszorút vette volna el a királykisasszony kezéből, még meg is csókolta. Látta ezt az öreg király, azt mondja rá:

– No! ez má derék legény, megérdemli a lányomat!

Magához hivatta s mindjárt minden teketória nélkül meg is fiamozta,[18] a lányát meg a felebirodalmát neki ajándékozta. Azok meg olyan boldogan éltek, hogy hetedhét országon párját kellett volna keresni! Talán még most is élnek, ha meg nem haltak.